בסוד שיח

שאול שיר

"בואו ונוריד את הכפפות"

במאמר שפירסמתי ביום שלישי בשבוע שעבר בתגובה לכתבה שראתה אור ב"הצופה" תחת הכותרת "ילמדונו רבותינו" והוקדשה לה קפת הנהגה רחבה – זוהיתי את האיש שעומד מאחוריה: ישראל זפירא, עיתונאי עמוד בלי דתון שעוסק בהרחבת הקהילה היהודית. ב־ניתוק "ראש יהודי" המיועד למקשיהודה בקרב יהודי הצעיר החילוני המתעל בלב תל־אביב. אלא שכעבור מספר ימים נתברר כי זפירא אינו בודד ושהוא לו במהלך הזה הרב רוני אנגל־של הי"ז, ראש ישיבת מעלה־חבר לצעיירים. הרב אנגל־של משמש פה לציבור תורני גדול, ר"מים ורבנים.

מה הם בעצם רוצים?

הנה עיקרי דבריו של הרב אנגל־של:

"רבים עם עשרות רבנים ור"מים, שובעי נסיונות להיות שמשים של גדולי התורה, הם אינם רוצים בכבוד, אלא סתם משמשים של גדולי התורה. כל רצונם הוא לזכות את רוח הענו, לעמוד מול כל האתגרים שהשעה מציבה בפנינו.

"יהי רצון שנזכה לגישה כזאת חולק ניכר מהמנהיגות והמרכזיות האורתודוכסית היום, קיימת נכונות עמוקה להתקיף יחד, אחד הוב בהחלט את רבני ישראל, ולהתעמת לשם הגדלת התורה והמצוות. שני תנאים בלבד ניתנים להמנעות לצורך זה: הראשון, והחשוב לצאת בסער־

לקיסמים חדקים

ראש ישיבת והחבר במועדוקה הרבני "צפיר", הרב יוסי שלו הי"ו, היה בין ראשונים נים להגיב לקריאת הצעירים לוקים הנהגה לעם שלם ומהעולה בכמה".

"ישיבה חשובה עצומה לגיבוש כוחות חולק ניכר מהמנהיגות והמרכזיות האורתו־דוכסית חות מול עזובת האתגרים בזמן הזה. למעלה מכך, קיימת נכונות עמוקה להתקיף יחד, אחד הוב בהחלט את רבני ישראל, ולהתעמת לשם הגדלת התורה והמצוות. שני תנאים בלבד ניתנים להמנעות לצורך זה: הראשון, והחשוב לצאת בסער־

אחרי השואה שאלו אישה היו הרבנים והתשוב כה היתה: הסתר פנים. אני וחברי לדעה מציעים: בואו ונוריד את הכפפות. יש לנו, לעומת הש־ מאל ולעומת אויבים, יותר כסף, יותר מסיוניות. נשק, אקדמאים ברמה שלא תאומן, ציבור אינ־ תי בעיירות הפיתוח, אנשי־צבא מכשרים, תש־ תית תורנית בכל רחבי הארץ ומעורבות בכל חיי המדינה. אנחנו צריכים את התודה הגואלת להיות בבחינת מלך במלחמה.

שילמקי ("אל־עמי"), הרב מרדכי אלון ("אש ישר־ אל"), ולא להסתגר פנימה. כל אחד בעצמו ובמקומו אחראי. העיקרון השני הוא תשובה בדרך יוצרת. אין על מי שקיבעת דיעה והבניין נתונה להתבונה העליונה. בפסקה הלכה כי מיעוט נשמות מתעוללים בן חמש, כדי שקטני והלומדים יהיו כקיסמים החדים המבקיעים את הסלע הגדולה. אילו לעזה הוקדשה הע־ תונות, לזוועה לשם לכל הפחות, כי אכן התעכבה והיתרעה עשמה האמונה, כמה ובמהירות, מהם וחרוץ בעת האחרונה. עד כאן הרב רוני.

מתחלקים ב"ירושה"

ביוזמה שמראל הנביא בירושלים פרעלת חנות מזון ועד לחידוש האינתיפאדה. העסיקה עדיים ממודח ירושלים. בימי המתיחות הגדולים הם לא הגיעו לעבודה ובעל החנות התקשה למצוא מוד לימים בשוק העבודה היהודי. באחידונה הזאל שוב להעסיק את עובדיו ממודח ירושלים והם מתנה־ גים כבר באחדני הארץ הזאת.

לפני מספר ימים התפתחה שיחה בינם לבין קונים בחנות ובמהלכה אמר אחד העדים: "הג־ עתי להסכמה עם החבר שלי שהחנות הזאת תהיה שלי והוא יחפש משהו אחר". ואין הכוונה באומרו "תהיה שלי" שהוא יעבוד בה, אלא שהוא יהיה בעליה כאשר יזרקו את היהודים לים.

איש לא שכר את עצמותיו במקום, בשל גמ־ לות הדדי שנפלה על כלל הציבור או מתוך חשש להתפשט ולהיאסר. הם, הערבים הללו, ממשיכים להוביל סחורה לבתי־הלקוחות ומשפם לפעם גר־ נבים מתוכנה, מתוך ידיעה שבבתי הקונים אין משקל לבזוק אם קיבלו את מה שהזמינו. יבעל החנות מסביר כי הוא חייב להעסיק אותם, כי שכרו של שועל יהודי יקר מי־כמה.

והממשלה ממשיכה בדיכה לסבל את כוח הדי־ רתיה.

הזיה שמואלביץ סוכן משטרתי?

האם יעקב שמואלביץ, עד המדינה במשפטו של אריה דרעי היה סוכן משטרתי, ואם כן על איזה רקע הוא הסכים לקבל על עצמו את השי־ ליחות הזאת?

איש מודיעין ידוע ששירת גם במשטרת יש־ ראל סיפון בעקשנות כי "כל הכבוד ובל הד־ ציאות" של שמואלביץ מצביעות על כך שהיה

סוכן של היחידה הארצית לחקירת הונאה. שמואל לביץ חזר בביכול בתשובה וכך הצליח לחדור למרכז הקרדמה של אריה דרעי. לאחר שהפך עד מדינה הוא חזר בשאלה את המהלך הזה והוא עשה מה־מי בשביל אדם המצהיר לדת מתוך הכרה. לטענת איש המודיעין יש לשמואלביץ כמה מהמאפיינים של סוכן משטרתי והוא מזכיר בהתנהגותו את אבישי רביב. ההדרכה הזאת מסגלת על אנשים שעברו בעבר ביזאר", כת־ שסתו של בניסיון דגל. לדבריהם גם אם יוכח למעלה מכל ספק כי הוא היה סוכן משטרתי, הד־ שאין מה לעשות עם המידע הזה, אלא אם כן הוא הסכים לקבל על עצמו לחפש את דרעי, כתנאי לקת המודיעין של יחאי".

בתקשורת של יעקב מדגשטין ו"ל, שעמד בראש המודיעין של יחאי"ה בימי דיגל הגדולים, היה נהוג לשתול סוכנים במקומות שנחשבו רגי־ שים או שרוחש שמועות על בשיחת המעשים במוקדי כוח מפלגתיים או ממשלתיים.

בכל מקרה, המידע הזה נכנס עתה ביסודיות.

"הצופה": בשולי מה אתה מציע להמנים?

הרב אנגל־של: אני מציע לו יהרהה. שיש מעגה למצוקות הלאומיות והחברתיות מתוך היהדות. אני מבקש לחזק את ההכרה היהודית שמתוכ־ רת למדינת־ישראל: לעמוד מול האיום הערבי, שלא ימשכו אותנו מבפנים, ולתת תשובות במר־ גוון תומים לעם־ישראל המתעלף בצמא. הדת־ חסות שלי היא לחזק הציבור ואין לי כוונה לעסוק עם השכחל הקרצוני.

אם יקום הכתן, אם תבוא הפקודה, התגובה תהיה עצומה והבל יכנו בתרדמה של היקף הכר־ חות הגדולים והאמורים בעולם התורה שלנו.

אין ספק שחרבים האלה יישפו, כי הם הכרח, אבל יזיה זה חבל אם הם יצאו אל הפועל מתוך כך שגבנו יהיה אל הקיר.

עתה הדיבים כמה מאות אלפי דולרים/שקלים, כדי שאחרייה כזאת תתחיל לפעול, וכמובן האמים המתאים שיחבר בין הכחות השונים שבר כולתם להזיז את העגלה.

כשיצינות מתבקשים ונכתוב אינם יוצאים אל הפועל, כשהכל למעשה מוכן ובשל, זה גם מסימני של מה שקרוי "הסתר פנים".

"בואו ונוריד את הכפפות"

עם־ישראל. הנה עברנו ימים לא קלים ולא קד־ תי מכוער ניתומים אחד שיעודד לבבות נשברי. אין אימפרסציה שלימה והמסה היינ לעבר תוכ־ ניית־אב. אין נכבסים לעיירות הפיתוח, אין מד־ לבשים על תל־אביב ואין תובים לעולם של האמנים והאמנות. ללא הצבת אתגרים בדרום, הדי שלא רק־הנעד והדחר הצעיר נתון בבילבול, אלא גם ד"מים ורבנים נשוחקים. אפשר להשיג הסכמה סקיר לקיר בעולם התורה שלנו הבל צריך לצמוח מהלב של בית המדרש. כל המהלך הזה צריך להיות נקי מפוליטיקה ובניקיון־כפיים.

"הצופה": בשולי מה אתה מציע להמנים?

הרב אנגל־של: אין אחד שיכול באופן יחידאי להרים כזה רבר. בראש הפרמידה עומדים, כי רוע, הגר"א שפירא שליט"א והגר"ם אליהו שליט"א. מהם יונקים את הסמכות. אין לצפות מהם שיעשו את העבודה השוטפת, היומיומית, מהם שיעשו את הקונספטואלי. אין לצפות שלוש אנשים, שלהלן ייקרא "הוועד". השלושה הם, לדעתי, הרב אלישע ר־

"הבל פה מתפרק לנו בידיים הזה מבקש לידה מדושנת. דרי אין סיבות גדולות רבות משכ־ עות בין מרכזי הציבור הדתי ואי העשייה היא סתם בטלנות. בעלי התשובה שלנו הם כזה שלא יאמן ביכולתו, והוא גם מכיר את הציבור הזה לוני הצמא לבשורה. יש קישור עצום המבקש להתפרץ אחרי כל מה שעשו לנו בעקבות רצח יצחק רבין ו"ל ובשלם מחכים להנהגה".

"הצופה": שולי תהיה נשרוחץ?

הרב אנגל־של: אין אחד שיכול באופן יחידאי להרים כזה רבר. בראש הפרמידה עומדים, כי רוע, הגר"א שפירא שליט"א והגר"ם אליהו שליט"א. מהם יונקים את הסמכות. אין לצפות מהם שיעשו את העבודה השוטפת, היומיומית, מהם שיעשו את הקונספטואלי. אין לצפות שלוש אנשים, שלהלן ייקרא "הוועד". השלושה הם, לדעתי, הרב אלישע ר־

בסוד שיח אדמו"רים

בספינה בלה ורעשה

רק להזכיר כי בכפלו חל יום הזכרון של הרב בנציון פרידמן זצ"ל, שהעמיד תלמידים הרבה הם היום מנהיגי ישיבות הסדר, בעיר והא נשוע בעולם החסידי. כאשר נפטר סמרו לו הראשל"צ הגר קובל הגר"מ אליהו שליט"א מרא דאתא ישיבת "קול יעקב", הגאון רבי יהודה עדס שליט"א מאר־ חי. אחד מתלמידיו הקרובים כתב עליו: "הרב פרידמן נחשב ל"משיב" של דור בני ציון, ובני ציון ניזונים בשבילו. כמאמר הגמרא בסמכת חתיית (כה) "בכל יום ויום בת־קול יוצאת ואומרת: כל העולם כולו ניזון בשביל חנינא בני חנינא בני דיו בקב דובים מעיר שבת לערב שבת". הוא נמנה על הרבנים המעטים בדורנו, שזוכים להעיד־כתם של כל שכבות הציבור ללא יוצאי השקפה.

★

בימים אלה ראה אור במהדורה חדשה הספר "סד המעלה" עם ילקוט והסמות, תיקונים וספת־ חות. הספר מתנובת עטו של הסופר והעורך הסדרה, ר' אהרון מדסקי, ששפתו עשירה, עניינית וממוקדת. "פסק ב"רבני הימים ליישוב הסידים בארץ־ישראל מיסדים של רבותינו הקדושים רבי מנחם מנדל מרימבסק זי"ע ורבי אברהם מקאליסק זי"ע".

על מסעי בים של רבי מנחם מנדל מרימבסק (בעל "שרי האלף") וצוקל בדרכו לארץ־ישראל, מסופר הסיפור המופלא המובא כאן.

בשלהי חודש אדר שנת תקל"ו, יצא רבי מנדלי זי"ע בראש שיירת העולים בדרך היבשה ובלב נה־ רות וימים, לארץ־ישראל.

חסידים מספרים "בבואי אצל ששת הים עמדו שם אניות אחדות, אך מכולן בחר רבי מנדלי בס־ פינה ישנה אחת, שהיתה בלה ורעיעה ביותר מרוב זוקן ושימוש. ובבר הלך קודם לכן אל המנוף יום אחדי יום, כדי לחפש ספינה מתאימה, ולא נראתה בעיניו רק זו.

ויהי כשהסליגו, נוצו היה בימים ומים ליידות בתוחה לאוזן, ברגע שהספינה יצאת מהנמל אל תוך הים, ומעולם לא קרה שאניה כלשהי תספיק להגיע אל המקום שהתבו נועל שמה - לפניו, אך הפעם התקדמה הספינה, שרבי מנדלי בתוכה, במהירות רבה בלי־עד שלא כדרך המבע, וכמה־עין מרחף עליה ולכן מזדעזי מה".

בעוד הספינה שטה לה בהשקט ובבישוב, פנה רבי מנדלי לאנשיו ואמר שהוא רואה רוחים שרוחים על הספינה, ומשום כך עליו לדרוש ולהסבול בים כדי להמתיק הרוחים שיתחוללו לרחמים. נבהלו תלמידיו: הייתכן לדרוש מהספינה בלבים, לסכן את חייו בפועל? אך הוא לא שעה לדבריהם ומיהר לשלשל עצמו מבעד חופני הספינה וששם את בר־ דיו ירוד אל המים ומבל, ומיד חזר ועלה זו וקרים באופן פלאי, כשהוא אומר לנוסעים המשתוממים בלשון הגמרא "וקן אחד נזדמן לי והעלני".

ניגשו אליו אותים ממקודיו ושאלה הי' חול אמרו "אין מסובים על הנס" ולמה העמיד את חייו בסכנות השיכם והא בהשתוממות: "אינני יודע מה זה נס. מה הבדל יש בין דרך המבע לנס, וכלום יש הפרש למני הקב"ה בין יבישה ולא ובין בחיר ובין ובחדר".

בראש חודש אייר שנת תקס"ח נתבקש רבי מנ־ לי לישיבה של מעלה וכפי שהעיד הרא"ה מסקא ליסק זי"ע: "בהסתלקותו נתעלו כל הפלשתות".

והוא הסמון בבית העלמין הישן בטבריה, יפודר רחמים רבים עליון, שפושפי ישראל ישמחו נפשם תנו יציה לא תקיב לאוהלנו, ויצחה הסידים רא־ שונים בארץ־ישראל תהיה כפרתנו.

עורכת המוסף: לירון גולדכוך